

2/2

INFORMATOR PARLAMENTARNY

OBYWATELSKIEGO KLUBU
PARLAMENTARNEGO
I KOMITETÓW OBYWATELSKICH

Solidarność

nr 1 15. IX. 1989

"Informator Parlamentarny Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego i Komitetów Obywatelskich Solidarność" pomyślany został jako biuletyn informujący o bieżących pracach OKP oraz KO "S", zwłaszcza zaś Zespołu do Współpracy z Komitetami Obywatelskimi oraz Komisji Samorządu Terytorialnego.

W "Informatorze Parlamentarnym" zamieszczać będziemy omówienia posiedzeń OKP oraz Prezydium Klubu, relacje z prac komisji sejmowych i senackich, a także materiały informujące o działalności lokalnych komitetów obywatelskich oraz biur poselsko-senatorskich.

Mamy nadzieję, że "Informator Parlamentarny" stanie się rodzajem banku wiadomości, który pomoże w sprawnym krążeniu informacji między posłami, senatorami i działaczami komitetów obywatelskich.

POSIEDZENIA OKP

Obywatelski Klub Parlamentarny został powołany przez posłów i senatorów, wybranych z listy Komitetu Obywatelskiego "Solidarność", na pierwszym wspólnym powyborczym zebraniu 23 czerwca 1989 w sali Audytorium Maximum Uniwersytetu Warszawskiego. Do Klubu weszło 99 senatorów i 161 posłów. Zebrani wybrali przewodniczącym Klubu posła Bronisława Geremka, I wiceprzewodniczącym senatora Andrzeja Wielowieyskiego.

Pierwszym problemem, przed którym stanął Klub, była sprawa dotychczasowej rotacji przysięgi, według której mieli być zaprzysiężeni posłowie. Wobec zdecydowanej postawy OKP Rada Państwa swoim dekretem zmieniła tekst przysięgi.

Na następnych zebraniach OKP 1 i 2 lipca w Sali Kolumnowej Sejmu dominującym tematem dyskusji był wybór prezydenta. Padły głosy za wystawieniem przez OKP własnego kandydata - miał nim być Lech Wałęsa. Ze względu na brak warunków demokratycznego wyboru postanowiono nie wysuwać tej kandydatury. W dyskusji zwrócono uwagę, że osoba wybrana z grona opozycji nie miałaby żadnej władzy, szczególnie w tak ważnych dziedzinach jak armia, siły wewnętrzne i sojusze międzynarodowe, a wybór jej wiązałby się z ryzykiem kryzysu politycznego, którego należy unikać w naszej niestabilnej sytuacji. Dla dokonującego wyboru prezydenta Zgromadzenia Narodowego postanowiono przyjąć jako wzór regulamin z 1922 roku (zaakceptowany przez koalicję) dodatkowo wprowadzając tajność wyboru i wymóg przesłuchania prezydenta (odrzucony przez koalicję).

Dokonano wyboru dalszych władz Obywatelskiego Klubu

Parlamentarnego - wiceprzewodniczącymi zostali posłowie Jacek Kuroń i Jan Rokita oraz senatorowie Gabriel Janowski i Janusz Zieliński. Sekretarzami Klubu - poseł Henryk Wujec i senator Andrzej Celiński. Do Prezydium OKP weszli posłowie - Jacek Ambroziak i Artur Balaza. W celu stworzenia podstawy materialnej dla OKP postanowiono, że zgodnie z regulaminem Klubu jego członkowie będą wpłacać na rzecz funduszu Klubu 10% diet senatorskich i poselskich.

W lipcu na kilku zebraniach OKP dyskutowano nad problemem indeksacji. Na zebraniu 10 lipca minister Szreter przedstawił stanowisko Rządu i Ministerstwa Pracy, pani Irena Wójcicka - opinię o tym projekcie wstępnie opracowaną przez naszych ekspertów. Powołano członków z naszej strony do Komisji Nadzwyczajnej d/s Indeksuacji. Następnego dnia poseł J. Osiatyński przedstawił zgromadzonym szereg problemów i dramatycznych nieraz pytań pojawiających się w toku prac nad ustawą o indeksacji. 17 lipca sprawy sporne w Komisji i aktualny kontekst prac nad indeksacją referował zebrany poseł Ryszard Bugaj.

Tematem kolejnych zebrań - 10 lipca OKP senackiego i 11 lipca - była ocena pierwszych posiedzeń Sejmu i Senatu oraz ich odbioru w środkach masowego przekazu. Padło wiele uwag krytycznych dotyczących techniki obradowania. Zgodzono się, że posłowie i senatorowie w swoich wystąpieniach powinni się kierować skutecznością działań, głównie w dziedzinie legislacyjnej. Nie można wykorzystywać trybuny parlamentarnej do mówienia społeczeństwu nawet najsensowniejszych rzeczy, jeżeli z nich nie wynika konkretna ustawa, uchwała czy rezolucja. Każdy z członków Klubu musi być odpowiedzialny za zbiorowy interes Klubu. Wszelka dyskusja, kłótnia powinny odbyć się na OKP. Dopiero, gdy tu nie dojdzie się do wspólnego zdania, można wystąpić na forum sejmowym. Każde wystąpienie

powinno być najpierw zgłaszane Prezydium, zgodnie z regulaminem OKP. Zarzuty, które podnosi się z trybuny sejmowej i senackiej muszą być bardzo starannie udokumentowane i ostrożnie sformułowane.

Na kolejnych posiedzeniach OKP trwała dyskusja nad ilością, nazewnictwem i składem komisji sejmowych. Kontrowersje budził zwłaszcza podział komisji gospodarczych. Wyrażano stanowisko, że decyzje gospodarcze muszą być podejmowane kompleksowo, co możliwe jest tylko w jednej zbiorczej Komisji Gospodarczej, nie rozdrobionej na 5 różnych komisji. W tym kierunku szedł projekt zgłoszony przez grupę posłów małopolskich. Drugi projekt podziału komisji zgłosili posłowie kieleccy. W wyniku narady przedstawiciele trzech koncepcji (trzecim był projekt dyskutowany na zebraniu międzyklubowym i przyjęty przez Konwent Seniorów) uzgodniono jeden wspólny projekt (z jednym rozwiązaniem wariantowym). Wobec trudności uwzględnieniem wszystkich dezyderatów posłów postanowiono, że każdy poseł może pracować najwyżej w dwóch komisjach. Zatwierdzenie nazw komisji, kierownictwa i składu nastąpiło 2 sierpnia. Projekt komisji senackich został ostatecznie przygotowany na zebraniu OKP senackiego 28 lipca (zatwierdzony przez Senat tegoż dnia).

Zebrania 17 i 18 lipca poświęcone były sprawie wyboru prezydenta. Dyskusja nad regulaminem Zgromadzenia Narodowego 17 lipca doprowadziła do przegłosowania postulatów: 1. na Zgromadzeniu Narodowym winny być dopuszczone głosy przedstawicieli klubów parlamentarnych, przy czym mają oni prawo zarówno do zadawania pytań jak i składania oświadczeń (inne kluby zgodziły się tylko na oświadczenia przewodniczących klubów); 2. głosowanie winno odbywać się jawnie, imiennie na zasadzie wywoływania przez przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego (inne Kluby przegłosowały składowanie

podpisanych kartek do urny). Tego samego dnia odbyło się spotkanie posłów i senatorów OKP z generałem Wojciechem Jaruzelskim, który przybył na zebranie w towarzystwie generała Czesława Kiszcza i Mariana Orzechowskiego, przewodniczącego Klubu PZPR. Pierwsze trzy pytania dotyczące pozostałości okresu stalinowskiego, oceny stanu wojennego oraz etapów procesu demokratyzacji życia społecznego i politycznego zadał przewodniczący Klubu Bronisław Geremek. Następnie zapisały się do głosu 62 osoby. Mimo, że spotkanie trwało 5,5 godz. - 30 osób nie udało się uzyskać odpowiedzi na swoje pytania.

Wielogodzinne obrady OKP następnego dnia poświęcone były w pierwszej części problemom związanym z regulaminem wyboru prezydenta, w drugiej - dyskusji nad politycznymi aspektami tego wyboru. Czterdziestu pięciu członków OKP zgłosiło wniosek o zalecenie przez zebranie członkom Klubu głosowania przeciw generałowi Jaruzelskiemu. Wniosek ten w głosowaniu nie przeszedł.

Na zebraniu 20 lipca posłowie i senatorowie wysłuchali referatu posła Jacka Kuronia, który przedstawił propozycję politycznych założeń pracy Klubu. W dyskusji powrócono do sprawy wyboru prezydenta w dniu poprzednim, Senator Andrzej Wielowieyski wyjaśnił przyjętą przez kilku posłów taktykę głosowania wobec zmieniającej się sytuacji w koalicji w trakcie Zgromadzenia. Poseł J. Rokita mówił o konsekwencjach tej decyzji dla kształtu polityki Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego.

Dyskusję programową kontynuowano na następnym zebraniu 26 lipca. Przewodniczący Klubu B. Geremek przedstawił tezy programowe Klubu: opozycja jest gotowa wziąć w całości odpowiedzialność za losy kraju formując rząd. Nie wejdzie natomiast do rządu koalicyjnego. Będzie ten rząd sprawdzać i kontrolować jako opozycja. W jednej tylko dziedzinie, w sytuacji naczelnego zagrożenia widzi konieczność konsensusu - w

dziedzinie gospodarki. Po dyskusji nad oświadczeniem Przewodniczącego powrócono do spraw gospodarczych. Poseł J. Osiatyński scharakteryzował gotowy projekt indeksacji. Przedstawił najważniejsze decyzje i niebezpieczne konsekwencje wprowadzenia ustawy w życie. Po dyskusji postanowiono zwrócić się do Krajowej Komisji Wykonawczej "S" z apelem, żeby zrewidowała swoją decyzję w sprawie indeksacji w kierunku nie indeksowania podwyżek uzyskanych w wyniku nacisków strajkowych (KKW nie zaakceptowała tego postulatu). Ostatnia dyskusja w OKP nad indeksacją odbyła się 31 lipca. Obradowano m.in. nad wprowadzeniem do ustawy zapisu dotyczącego rolników. W dniu tym Sejm uchwalił ustawę o podwyższeniu wynagrodzeń za pracę w związku ze zmianami cen, czyli ustawę o indeksacji, znaczną większością głosów.

W ostatnich dniach lipca posłowie i senatorowie OKP zajęli się nowym problemem - zainicjowaną ustawą budżetową zatwierdzonej na ten rok w lutym b.r. Pracę nad nią, zgodnie z zapisem Konstytucji rozpoczęli senatorowie (projekt ustawy budżetowej musi być przesłany w pierwszej kolejności do Senatu) wypowiadając się na OKP senackim za bardzo poważnym potraktowaniem wniosku ministra finansów o zmianę ustawy budżetowej, przeciwstawiając się tendencjom do pospiesznego, w skróconych terminach trybowi jego załatwienia. Propozycje ministra finansów odesłano do Komisji Gospodarki Narodowej polecając powiązać projekt zmian z programem ratowania gospodarki. Na tym samym posiedzeniu OKP 28 lipca senatorowie poświęcili dużo czasu przygotowaniu czterodniowej debaty Senatu poświęconej zatwierdzeniu komisji, samorządowi terytorialnemu, rolnictwu i sytuacji żywnościowej oraz sprawie zdrowia. Problematykę budżetu kontynuowano na zebraniu ogólnym OKP w dniu 9 sierpnia. Pani docent Gintowt Jankowicz wprowadziła posłów i senatorów w podstawowe zagadnienia związane z budżetem

oraz odpowiadała na pytania z tego zakresu.

Na prośbę członków OKP Adam Michnik opowiedział o spotkaniach z działaczami opozycji w Czechosłowacji, w których brał udział razem z posłem Z. Janasem i senatorem J. Lityńskim. Przedstawił do dyskusji projekt oświadczenia w sprawie wkroczenia wojsk do Czechosłowacji w 1968 roku. Końcowy tekst opracowany na podstawie również i innych projektów został przyjęty jednogłośnie przez Senat 11 sierpnia oraz ogromną większością głosów przez Sejm 17 sierpnia 1989.

W przerwach posiedzenia Sejmu 2 sierpnia, na którym Prezydent zgłosił kandydaturę gen. Czesława Kiszczaka na stanowisko premiera, posłowie OKP zbierali się na krótkich zebraniach ustalając wspólną strategię działania. Postanowiono, że OKP będzie głosować przeciwko kandydaturze gen. Czesława Kiszczaka.

Przedłużające się trudności w sformowaniu rządu przez premiera Kiszczaka oraz ogłoszone bez porozumienia z Klubem 7 sierpnia oświadczenie L. Wałęsy o potrzebie stworzenia koalicji z ZSL i SD wywołały nacisk członków OKP na Prezydium by wprowadzić dyskusję programowo-polityczną do porządku dziennego zebrania OKP w dniu 9 sierpnia, zasadniczo poświęconemu sprawom budżetu. Zwrócono uwagę, że zbyt dużo spraw rozstrzyga się poza Klubem Parlamentarnym stawiając posłów wobec podjętych na zewnątrz decyzji.

Zasadnicza dyskusja programowa miała miejsce 16 sierpnia. Na to zebranie przybyli goście z ZSL i ze SD. Senator A. Paszyński przedstawił dwuletnie kalendarium działań gospodarczo-politycznych w okresie wychodzenia z kryzysu. Założył powołanie rządu typu eksperckiego, który uzyska od Parlamentu specjalne pełnomocnictwa dla realizacji programu gospodarczego. Rząd ten zacząć powinien od realizacji programu 3 miesięcznego, "ratunkowego", hamującego regres.

Po przerwie senator J. Kaczyński poinformował o rozmowach z przywódcami partii SD i ZSL w sprawie powołania koalicyjnego rządu, które prowadził jako pełnomocnik Lecha Wałęsy. Następnie J. Kaczyński odpowiadał na szereg wątpliwości i pytań zgłaszanych przez zebranych. Poseł A. Bentkowski, przewodniczący Klubu ZSL odczytał podjętą jednogłośnie uchwałę swojego Klubu akceptującą propozycję Lecha Wałęsy. Podobną uchwałę podjął Klub SD oraz Prezydium SD - odczytał ją i skomentował poseł J. Janowski, przewodniczący tego Klubu. Wywiązała się długotrwała dyskusja dająca wyraz różnym stanowiskom wewnątrz OKP. Jedenastu posłów podpisało oświadczenie przeciwko inicjatywie rządu koalicyjnego. W późnych godzinach wieczornych na zebranie Klubu przybył Przewodniczący Lech Wałęsa. Oświadczenie wyrażające poparcie OKP dla rządu narodowej odpowiedzialności powołanego z inicjatywy Lecha Wałęsy zostało przyjęte w głosowaniu zdecydowaną większością głosów.

Zebranie kontynuowano następnego dnia. Przewodniczący OKP B. Geremek przedstawił wyniki swojej rozmowy z generałem Jaruzelskim, któremu przedstawił stanowisko Klubu w sprawie zasad formowania rządu: 1. Rząd formuje "Solidarność", 2. przy formowaniu rządu zostaje porzucona zasada nomenklatury, 3. kandydaci w przyszłym rządzie są dobierani wg. kompetencji, przyjęta została koncepcja koalicji szerokiej, obejmującej siły popierające reformę, bez wykluczeń. Jacek Kuroń relacjonował przebieg wizyty Wałęsy, Malinowskiego i Joźwiaka u Jaruzelskiego a także podał trzy kandydatury: B. Geremka, T. Mazowieckiego, J. Kuronia brane pod uwagę przy wyborze premiera. Zebrani zadali szereg pytań - dotyczących m.in. obsadzenia MSW i MON, Radiokomiteu, sposobu typowania przyszłych ministrów. Poseł A. Balazs mówił o sprawie, którą na wstępie poruszył również przewodniczący Klubu B. Geremek - o

trudnej sytuacji przedstawicieli Solidarności Rolników Indywidualnych. "S" RI została praktycznie wyeliminowana z układu, który się wytworzył w ostatnich tygodniach. Powołano koalicję, w której rolnicy są reprezentowani przez oficjalne kierownictwo ZSL funkcjonujące dotąd jako siła konserwatywna, utrudniająca przemiany wsi. Wszystkie rozmowy w sprawie koalicji zostały przeprowadzone bez udziału "S" RI, mimo deklaracji Wałęsy, że Józef Śliż będzie w nich uczestniczył.

Na posiedzeniu Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego 23 sierpnia przewodniczący Klubu B. Geremek w imieniu Prezydium i Lecha Wałęsy zaprezentował zebranym kandydaturę Tadeusza Mazowieckiego na stanowisko premiera. T. Mazowiecki zgodził się na zebranie z Klubem OKP w trybie szybkim - było to pierwsze z szeregu spotkań kandydata na urząd premiera z klubami parlamentarnymi. T. Mazowiecki wyjaśnił zebranym zasadę polityczną formowania rządu i główne kierunki jego prac. Pytania rozpoczął J. Śliż - nawiązał do sprawy "S" Rolników Indywidualnych, poinformował o utworzeniu w OKP osobnej Sekcji Rolnej, by zaznaczyć odrębny stosunek posłów - rolników indywidualnych do niektórych kwestii jak indeksacja, urynkowanie a także podjętego bez uzgodnienia z rolnikami sojuszu z ZSL. Przewodniczący "S" RI zadeklarował poparcie Sekcji Rolnej OKP dla rządu T. Mazowieckiego. Dalsze pytania posłów i senatorów kierowane do przyszłego premiera dotyczyły rozwiązania sprawy środków masowego przekazu, zmian personalnych w terenie, współdziałania ze związkiem zawodowym "S", współpracy premiera z OKP, Komitetów Obywatelskich, miejsca w rządzie dla pozaparlamentarnej opozycji, stosunku do aktualnych strajków na Śląsku.

Ostatnie posiedzenie OKP w sierpniu poświęcone było debacie gospodarczej. Na sali obecni byli senator Dole i jego żona - Secretary of Labor (Minister Pracy) w administracji USA.

Założeniem debaty była próba przedstawienia różnych stanowisk w czekającym ekonomistów wyborze strategii gospodarczej. Jako pierwszy zabrał głos prof. Jeffrey Sachs z Harvardu opowiadając się za radykalną, "szokową" wersją natychmiast podjętych reform gospodarczych. Następnie wystąpili prof. Stanisław Gomółka z London School of Economics i Ryszard Bugaj z Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN, którzy zgadzając się w ogólnych zarysach z programem Sachsa, przedstawili wątpliwości, czy można w kraju pozbawionym mechanizmów rynkowych wprowadzać reformy tak gwałtownie. W dyskusji, która się rozwinęła nad тезami referatów wzięli także udział ekonomiści zaproszeni z innych Klubów.

Dorota Mycielska

PRACE PREZYDIUM OKP

W skład Prezydium Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego weszli: przewodniczący OKP B. Geremek, marszałek Senatu A. Stelmachowski, wicemarszałkowie Senatu - Z. Kuratowska, J. Śliż, A. Wielowieyski, wicemarszałek Sejmu O. Krzyżanowska, wiceprzewodniczący OKP: posłowie J. Kuroń, J. Rokita, senatorowie G. Janowski, J. Zieliński, sekretarze OKP - poseł H. Wujec, senator A. Celiński oraz: posłowie J. Ambroziak, A. Balasz i członkowie Prezydium Senatu K. Kozłowski i E. Wende. Postanowiono zaprosić posłów G. Staniszkiewską, E. Krassowskiego i A. Michnika.

Do 31 sierpnia odbyło się 23 zebrania prezydium (w tym dwa dwukrotne w ciągu dnia). Na obrady Prezydium zapraszani byli w charakterze gości lub doradców - Lech Wałęsa, Jarosław Kaczyński, Tadeusz Mazowiecki. Zapraszano posłów i senatorów w celu zapoznania się z etapem prac nad przygotowywanymi ustawami - Jerzego Osiatyńskiego w sprawie projektu indeksacji, Ryszarda Bugaja - budżetu, Hanny Suchocka - kalendarium inicjatyw

ustawodawczych a także osoby spoza grona parlamentarzystów - prof. Janinę Zakrzewską, która mówiła o koniecznych zmianach w obowiązującej Konstytucji, Jadwigę Skórzewską, dyrektora Biura Prawnego Senatu - o inicjatywach ustawodawczych OKP.

Prezydium przygotowywało porządek dzienny i wyznaczało prelegentów na zebrania członków Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego.

Wysłuchiowano opinie członków Prezydium w celu przygotowania wstępnych propozycji do określenia stanowiska Klubu przekazywanego następnie pod dyskusję i głosowanie na zebraniach OKP.

Prezydium podejmowało także decyzje organizacyjne - n.p. w sprawie tworzenia komisji, trybu zgłaszania interpelacji, realizacji zaproszeń zagranicznych, organizacji Biura Poselsko-Senatorskich w terenie.

PRACE KOMISJI SEJMOWYCH I SENACKICH

Członkowie Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego - posłowie biorą udział w pracach 21 komisji sejmowych (stanowiąc 1/3 składu każdej z nich), senatorowie - w pracach 9 komisji senackich. Każda Komisja ma przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego z ramienia OKP, których listę podajemy poniżej. Rozpoczną oni w najbliższym czasie stałe dyżury w Komitecie Obywatelskim na Fredry 6. Od następnego numeru będziemy podawać relacje z prac poszczególnych komisji.

Komisje sejmowe

1. Komisja Administracji i Spraw Zagranicznych

Przewodniczący	- Stanisław Gabrielski	PZPR
Z-ca przewodniczącego	- Jerzy Zimowski	OKP

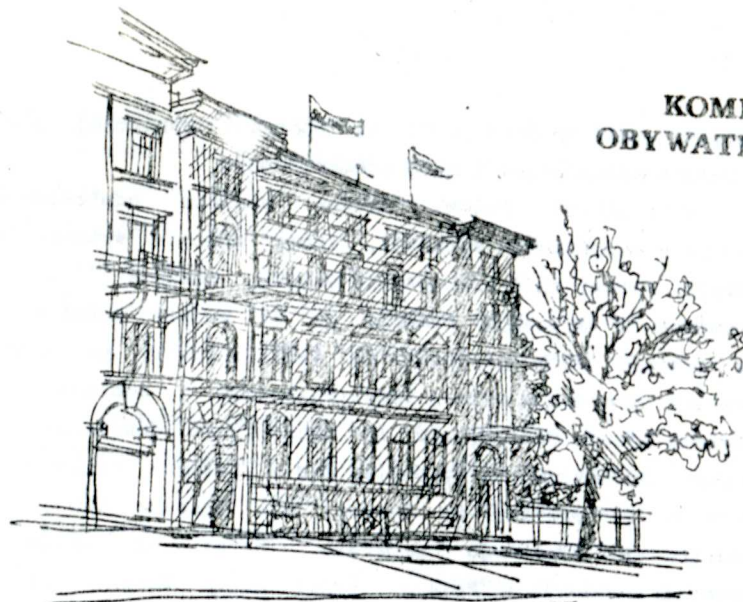
2. Komisja Edukacji, Nauki i Postępu Technicznego
Przewodniczący -Roman Ney PZPR
Z-ca przewodniczącego -Jerzy Zdrada OKP
3. Komisja Handlu i Usług
Przewodniczący -Zbigniew Rudnicki SD
Z-ca przewodniczącego -Władysław J. Król OKP
4. Komisja Kultury i Środków Przekazu
Przewodniczący -Andrzej Łapicki OKP
5. Komisja Łączności z Polakami za Granicą
Przewodniczący -Jan S. Janowski SD
Z-ca przewodniczącego -Paweł Łączkowski OKP
6. Komisja Młodzieży, Kultury Fizycznej i Sportu
Przewodniczący -Stefan Mleczko PZPR
Z-ca przewodniczącego -Czesław Kurzajewski OKP
7. Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych
Przewodniczący -Jacek Kuroń OKP
8. Komisja Obrony Narodowej
Przewodniczący -Jerzy Gołaczyński PZPR
Z-ca przewodniczącego -Jacek Szymanderski OKP
9. Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
Przewodniczący -Stanisław Wiackowski PZPR
Z-ca przewodniczącego -Stefan Kozłowski OKP
10. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
Przewodniczący -Adam Zieliński PZPR
Z-ca przewodniczącego -Andrzej Kern OKP
11. Komisja Polityki Gospodarczej, Budżetu i Finansów
Przewodniczący -Ryszard Bugaj OKP
12. Komisja Polityki Społecznej
Przewodnicząca -Teresa Malczewska ZSL
Z-ca przewodniczącej -Maria Dmochowska OKP

13. Komisja Regulaminowa i Spraw Poselskich
Przewodniczący -Wojciech Janicki PAX
Z-ca przewodniczącego -Maciej Bednarkiewicz OKP
14. Komisja Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Przewodniczący -Artur Balasz OKP
15. Komisja Samorządu Terytorialnego oraz Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej
Przewodniczący -Valerian Pańko OKP
16. Komisja Spraw Zagranicznych
Przewodniczący -Bronisław Geremek OKP
17. Komisja Sprawiedliwości
Przewodniczący -Aleksander Bentkowski ZSL
Z-ca przewodniczącego -Jacek Ambroziak OKP
18. Komisja Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Gospodarki Morskiej
Przewodniczący -Andrzej Wleczorkiewicz PZPR
Z-ca przewodniczącego -Michał Wojtczak OKP
19. Komisja Systemu Gospodarczego, Przemysłu i Budownictwa
Przewodniczący -Jerzy Osiatyński OKP
20. Komisja Ustawodawcza
Przewodniczący -Janusz Traciński PZPR
Z-ca przewodniczącego -Hanna Suchocka OKP
21. Komisja Zdrowia
Przewodniczący -Henryk Szarmach ZSL
Z-ca przewodniczącego -Elżbieta Seferowicz OKP
22. Komisja Nadzwyczajna do Spraw Przeanalizowania i Oceny Działalności Ustępującego Rządu
Przewodniczący -Ryszard Bugaj OKP
23. Komisja Nadzwyczajna do Zbadania Działalności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Przewodniczący -Jan Rokita OKP

Komisje senackie

1. Komisja Gospodarki Narodowej
Przewodniczący - Witold Trzeciakowski OKP
2. Komisja Inicjatyw i Prac Ustawodawczych
Przewodniczący - Tadeusz Zieliński OKP
3. Komisja Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej
Przewodniczący - Anna Radziwiłł OKP
4. Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia
Przewodniczący - Kazimierz Brzeziński OKP
5. Komisja Praw Człowieka i Praworządności
Przewodniczący - Zbigniew Romaszewski OKP
6. Komisja Regulaminowa i Spraw Poselskich
Przewodniczący - Lech Koziol OKP
7. Komisja Samorządu Terytorialnego
Przewodniczący - Jerzy Regulski OKP
8. Komisja do Spraw Emigracji i Polaków za Granicą
Przewodniczący - Edmund Osmańczyk OKP
9. Komisja Spraw Zagranicznych
Przewodniczący - Janusz Ziółkowski OKP

KOMITETY OBYWATELSKIE

Skrot wypowiedzi Bronisława Geremka, przewodniczącego OKP
na posiedzeniu przedstawicieli Biur Poselsko-Senatorskich OKP
7 września 1989

Wybory zamknęły pewien etap historii Polski. Parlamentarny Klub Obywatelski - decyzją Lecha Wałęsy o sformułowaniu koalicji Solidarności z ZSL i SD - został postawiony w nowej roli. Stąd potrzeba stworzenia struktury społecznej i politycznej - wokół tego ruchu i związku zawodowego. Taką rolę mają do spełnienia odtworzone lub utworzone na nowo kluby i komitety obywatelskie. Wytworzy to naturalne oparcie dla OKP i dla nowego ruchu. Tworzenie pierwszego po wojnie polskiego rządu kierowanego przez niekomunistę, ale uwikłanego w przymusowe układy wynikające z przyjętego kompromisu jest faktem o ogromnym znaczeniu, ale jednocześnie przedsięwzięciem niezwykle ryzykownym. OKP mimo,

se utworzony wokół spójnej platformy opozycji wyborczej jest tworem bardzo różnorodnym i mało scementowanym.

W historii Polski trudno znaleźć odniesienia historyczne w stosunku do sytuacji, która obecnie wytworzyła się w kraju. Pewną, choć nie do końca ścisłą, analogię można przeprowadzić z sytuacją Francji po II wojnie światowej. Powstał wówczas ruch generała de Gaulle'a oparty na dwóch przesłankach: niezwykle silnej indywidualności i zdolnościach przywódczych gen. de Gaulle'a oraz na okupacyjnym doświadczeniu ruchu oporu. Środowisko to wywodziło się z różnych orientacji politycznych, od prawicy do lewicy, ale łącząca ich więź doprowadziła do wspólnego programu. Można tę analogię przyrównać do sytuacji w Polsce. Wokół Lecha Wałęsy trzeba utworzyć wspólnotę doraźną, która będzie działała na rzecz przyjętego programu. Nie chodzi tu wyłącznie o współpracę z nowotworzącym się rządem, lecz o ruch inicjatyw lokalnych w każdej wsi, w miasteczku, w dzielnicy miasta. Chodzi o wyzwolenie inicjatyw indywidualnych, służących celom społecznym.

W latach osiemdziesiątych wyjechało z kraju około 700 tysięcy najczęściej młodych, wykształconych ludzi. Wyjeżdżali nie tylko z powodów ekonomicznych, ale również dlatego, że procesy upaństwowiania objęły nie samą gospodarkę, ale również kulturę i inne dziedziny życia, a tym samym pozbawiły ludzi możliwości wykazania indywidualnej inicjatywy. Jeżeli uda się odtworzyć ruch na rzecz środowisk lokalnych, uruchomić inicjatywy społeczne, gospodarcze, kulturalne - uda się reszta. Rząd nie będzie wówczas zawieszony w próżni. Przewidywane jest podjęcie w ciągu trzech miesięcy nowych ustaw, które wytworzą przyszły model samorządu terytorialnego i możliwości podejmowania lokalnych działań gospodarczych.

Wiosną 1990 roku mają się odbyć demokratyczne wybory

do samorządów terytorialnych. Obejmą one około 140 tysięcy ludzi. Trzeba więc przygotować mniej więcej 300 tysięcy osób do pełnienia tych funkcji. Wówczas po wyborach będzie można zmienić system zarządzania krajem. Już teraz komitety obywatelskie mogą - nie wchodząc do składu rad narodowych wysyłać swoich obserwatorów, tworzyć grupy nacisku. Pozwoli to w czasie wyborów na lepsze rozeznanie i orientację w sytuacji lokalnej.

Komitety obywatelskie są również bardzo potrzebne jako zaplecze senatorów i posłów, którzy dotychczas korzystają z pomocy "Solidarności" i "Solidarności" Rolników Indywidualnych. Potrzebna jest ta więź wspólnotowa, która dałaby Obywatelskiemu Klubowi Parlamentarnemu poczucie, że każdy poseł i senator odpowiada przed pewnymi strukturami społecznymi i przedstawicielstwami lokalnymi. Uważam, że każdy senator jest senatorem Rzeczypospolitej, a nie tylko reprezentantem województwa - sztucznego tworu Jaroszewicza.

Weszliśmy do gmachu Sejmu jako przedstawiciele opozycji, lecz tworzymy rządzącą koalicję. Niektórzy posłowie z ZSL i SD znaleźli się w Sejmie z poparciem "Solidarności". Trzeba jednak pamiętać, że aparaty tych stronnictw współuczestniczyły w rządzeniu krajem i są za efekty tych rządów odpowiedzialne. My - chociaż w Parlamencie musimy uczestniczyć w pewnych układach politycznych - to w ruchu komitetów obywatelskich musimy zachować bezpartyjne struktury.

Obecnie trzeba utrzymać jedność wspólnego działania, wspólnego programu. Z tego względu nie należy wchodzić do wojewódzkich i poselskich, lecz tworzyć własne Biura Poselsko-Senatorskie Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego. Muszą one podtrzymać odmiennosc i tożsamość ruchu obywatelskiego.

Odpowiadając na zapytania, prof. Geremek stwierdził:

- Sprawa komitetów obywatelskich jako ciał przedstawicielskich nie jest jeszcze zdecydowana. Jedną z propozycji sugeruje, żeby 2/3 składów było wybieranych a 1/3 powoływanych. Możliwe, że lokalne komitety obywatelskie będą wybierały wyższe struktury - wojewódzkie.

- Mimo tendencji stronnictw ZSL i SD do tworzenia wspólnych biur poselsko-senatorskich, należy zdecydowanie przeciwstawić się takim rozwiązaniom i tworzyć biura OKP, które będą mogły zachować swą tożsamość i odmiennosc.

- W uzasadnionych przypadkach można tworzyć kilka biur poselsko-senatorskich w okręgach wyborczych (czy miastach) a nie tylko jedno wojewódzkie.

- Biura poselsko-senatorskie poza rolą zaplecza organizacyjnego dla posłów i senatorów powinny spełniać także funkcję biura interwencyjnego, powinny stać się departamentem ludzkich krzywd.

- Zgodnie z życzeniami większości wyrażanymi w dyskusjach na temat przyszłego kształtu Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ "Solidarność" postaramy się utrzymać nazwę używaną w czasie kampanii wyborczej: Komitet Obywatelski "Solidarność" (czy też Ruch Obywatelski "Solidarność")

notowała Anna Jakubowska

ZESPÓŁ ds. WSPÓŁPRACY Z KOMITETAMI OBYWATELSKIMI

Zespół nasz jako Zespół ds. Kontaktów z Regionami, został powołany przez Komitet Obywatelski "Solidarność" w kwietniu 1989 r. Działał podczas całej kampanii wyborczej, pomagając biurom wyborczym "Solidarności" w całym kraju.

Po zakończeniu wyborów nie zaprzestaliśmy

działalności. W sierpniu zespół nasz został zreorganizowany i przyjął nazwę: Zespół ds. Współpracy z Komitetami Obywatelskimi. Do naszych najważniejszych zadań należy:

- utrzymywanie łączności z Komitetami Obywatelskimi, Biurami Poselsko-Senatorskimi OKP i wszelkiego rodzaju inicjatywami obywatelskimi oraz zapewnienie między nimi obiegu informacji.

-przekazywanie materiałów i dokumentów, dotyczących działalności Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego i Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ "Solidarność" wojewódzkim Komitetom Obywatelskim i Biurom Poselsko-Senatorskim.

- inicjowanie i wspieranie - wspólne z Komisją Samorządu Terytorialnego - przygotowań do wyboru samorządu terytorialnego.

A oto skład naszego zespołu:

Szef - WOJCIECH ONYSZKIEWICZ

Zespół: Jan Babrys
Wojciech Borowik
Jola Brudzińska
Anna Jakubowska
Wojciech Rzewuski
Inka Ślodka
Krzysztof Snopiński
Przemysław Kaczmarski
Jacek Kutner

tlx

Pracujemy codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach:

9.00 - 19.00, w soboty 9.00 - 15.00

Nasz adres: 00-950 Warszawa, ul. Fredry 6, tel.: 635-43-53
635-52-11; 635-54-97; Fax: 635-54-97; tlx: 91 77 64 pol pl.

WOJEWODZKIE KOMITETY OBYWATELSKIE orientacyjna informacja zbiorcza

Na podstawie ankiety, którą przeprowadziliśmy z przedstawicielami wojewódzkich Komitetów Obywatelskich (w dn. 7.09.89) a także informacji zebranych do tej pory, wstępne ogólne rozeznanie dotyczące pracy tych komitetów wygląda następująco:

1. W chwili obecnej działa 36 wojewódzkich komitetów obywatelskich, o 2 komitetach nie wiemy, czy działają na poziomie województwa, 10 komitetów nie działa (rozwiązało się lub nie wznowiło działalności po wyborach), 1 jest jeszcze zawieszony, zaś w woj. legnickim działają trzy komitety (Legnica, Głogów, Lubin), które mają równorzędny status (sytuacja taka istnieje od samego początku, czyli jeszcze przed wyborami). Część komitetów lokalnych, działających w województwach ma nieformalnie status wojewódzkich Komitetów Obywatelskich, gdyż swoim zasięgiem obejmuje większość terenu danego województwa (np. w woj. koszalińskim KO w Szczecinku).

2. Wśród 35 działających wojewódzkich Komitetów Obywatelskich 3 mają, bądź starają się o statut stowarzyszenia, 7 korzysta z osobowości prawnej NSZZ "Solidarność", część podejmuje próby rejestracji jako stowarzyszenie, zaś 25 jest dotychczas niezarejestrowanych.

3. Niejasny jest jeszcze zakres działalności jaki podejma większość wojewódzkich komitetów obywatelskich. Na podstawie uzyskanych przez nas informacji możemy stwierdzić, że:

- a) 14 komitetów zorganizowało biura poselsko-senatorskie OKP, 6 dalszych jest w trakcie organizacji biur.
- b) Komitety nie prowadzą w tej chwili działalności

gospodarczej, z tym, że 2 przygotowują się do jej podjęcia

c) Działalność socjalno-charytatywna prowadzi - raczej sporadycznie - 3 komitety, 1 planuje jej podjęcie.

d) Działalność interwencyjno-prawna prowadzi 16 komitetów

e) Działalność odczytowa prowadzi 5 komitetów.

Nie wiemy, ile komitetów ma status obserwatora w RN, ale część z nich napewno taką inicjatywę już podjęło. Jeden z komitetów zorganizował porozumienie Komitetów Rodzicielskich, w celu wywierania wpływu na funkcjonowanie kuratorium. Inny komitet wspiera społeczne szkolnictwo. Kolejny KO organizuje stałe spotkania z niezależnymi organizacjami politycznymi. Kilka komitetów podjęło przygotowania do wydawania lokalnych pism.

Z naszych dotychczasowych informacji wynika, że 11 komitetów nie prowadzi żadnej działalności bądź nie zostaliśmy o prowadzeniu takiej działalności poinformowani. Zależy nam na pełnym i aktualnym obrazie działalności KO i z tego względu prosimy o nadsyłanie uzupełniających danych.

Chcielibyśmy jeszcze raz przypomnieć, że wszystkie podane informacje dotyczą wojewódzkich Komitetów Obywatelskich. Komitety lokalne, działające w obrębie poszczególnych województw mają również wiele pomysłów i przejawiają różnorodną działalność. Informacje o przykładach inicjatyw lokalnych będziemy zamieszczać sukcesywnie.

KOMISJA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Geneza odradzającego się ruchu samorządu terytorialnego sięga z jednej strony czasu powstawania programu "Samorządnej Rzeczypospolitej" podczas I Krajowego Zjazdu NSZZ "Solidarność", z drugiej - prac podejmowanych już w roku 1981 przez krąg osób związanych z profesorem Jerzym Regulskim. V

1983 r. powstaje w PAN Zespół Gospodarki Regionalnej zajmujący się problematyką samorządową pod kierunkiem prof. J. Regulskiego. Gdy w grudniu 1988 powołany zostaje Komitet Obywatelski przy Przewodniczącym Lechu Wałęsie, J. Regulski otrzymuje zadanie zorganizowania Komisji Samorządu Terytorialnego. Do Komisji dołączają osoby związane z wydawaną w drugim obiegu od 1984 r. "Samorządną Rzeczypospolitą"

Okrągły Stół był zdarzeniem całkowicie przełomowym w dotychczasowych pracach nad samorządem. Po raz pierwszy bowiem szeroka opinia publiczna została zapoznana z samym problemem. Po drugie - środowiska opozycyjne, angażujące się w idee samorządu lokalnego przyjęły wspólną i spójną koncepcję samorządu. Jak wiadomo, koncepcja ta nie została zaakceptowana przez stronę rządową, ale już samo sformułowanie projektu przy Okrągłym Stole nadało jej właściwy kierunek. Dowodem na to - senacka debata poświęcona samorządowi terytorialnemu. Była to pierwsza debata poświęcona merytorycznej pracy legislacyjnej, a jej efektem stały się "Założenia Ustroju Prawnego Samorządu Terytorialnego", których tezy zbudowane są w istocie rzeczy na stanowisku sformułowanym przez naszą stronę w czasie obrad Okrągłego Stołu.

JAS

W lipcu b.r. Komisja Samorządu Terytorialnego, istniejąca w ramach Komitetu Obywatelskiego, weszła w nowy etap działalności. Powołano sekretariat komisji kierowany przez Mateusza Wyrwicha.

W sierpniu ukazał się pierwszy numer "Biuletynu Komisji Samorządu Terytorialnego". W artykule wstępnym J. Regulski pisze m.in.: "Oczekujemy przyspieszenia wyborów. Oznacza to, że już za rok będziemy wybierać ponad 100 tys. radnych. Muszą to być ludzie świadomi nie tylko swej

odpowiedzialności, ale i zasad funkcjonowania samorządu. Muszą wiedzieć, co i jak mają osiągnąć.

Zadaniem Komisji Samorządu Terytorialnego Komitetu Obywatelskiego jest im w tym pomagać. Niniejszy Biuletyn jest pierwszym krokiem. Następnym będzie seria publikacji materiałów szkoleniowych i informacyjnych dotyczących samorządów miast i gmin. Chcielibyśmy stworzyć podręczną biblioteczkę, która byłaby pomocna przyszłym radnym i wspierającym ich komitetom.

Będziemy się starali organizować spotkania dla wymiany doświadczeń i wiadomości. Może w przyszłości będziemy mogli zorganizować doradztwo prawne".

Siedziba Komisji Samorządu Terytorialnego mieści się w lokalu Komitetu Obywatelskiego przy ul. Fredry 6 w Warszawie.

Sekretariat pełni dyżury w pokoju nr 4 od poniedziałku do piątku w godz. 10 - 17, tel. 635-53-53.

Summary

The first issue of "Parliamentary Announcements on the Civic Parliamentary Club /OKP/ and the Civic Committees of <Solidarity>", includes reports on 17 joint meetings of the OKP deputies and senators. The meetings took place during over two months of the Club's existence. "Announcements" also discuss the works of the OKP Presidium and present the list of 32 Sejm and Senate commissions, indicating their chairmen. The second part, which concerns the Civic Committees, begins with the speech of Bronisław Geremek, Chairman of OKP, delivered during the meeting of the representatives of the deputies and senators' offices. The collected information shows that at present there are 35 voivodship Civic Committees in Poland. They are supported in their activities by the Group for Co-operation with Civic Committees. In the last part of "Announcements" there is information on how the Commission for Local Self-governments works.

Dwutygodnik "Informator Parlamentarny OKP
i Komitetów Obywatelskich "S" nr 1, nakład 1300 egz.
Redaguje zespół: Anna Jakubowska,
Dorota Mycielska, Teresa Ogrodzińska